

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

*DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2019. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI
DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2019. GODINU

Broj: 03-16-1-729/20

Sarajevo, srpanj 2020. godine

Kazalo

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	5
MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA	5
MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	7
II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	9
1. KRITERIJI	9
2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA	9
3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	10
4. PRORAČUN	13
5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	13
5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna.....	13
5.1.1 Izdaci za uporabu vozila	14
5.1.2 Unajmljivanje poslovnog prostora	14
5.1.3 Izdaci po osnovu ugovora o djelu	16
5.2 Pregled prihoda i primitaka	16
5.3 Bilanca stanja	18
5.4 Pregled dinamike upošljavanja	18
6. JAVNE NABAVE.....	19
7. KOMENTARI	20
PRIVICI	20

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju provedene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Direkcije za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Direkcija)** koji obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2019. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, financijska izvješća **Direkcije** prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2019. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje

Reviziju smo obavili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o **Direkciji** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo **Direkcije** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijska izvješća kao cjelina sačinjena bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji.

Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbrojno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na temelju tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola.
- Stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Sa rukovodstvom komuniciramo u svezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U svezi sa revizijom finansijskih izvješća **Direkcije** za 2019. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije **Direkcije** za 2019. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o **Direkciji** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na sljedeće:

- *Direkcija nije okončala aktivnosti na usklađivanju Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta sa važećim odlukama Vijeća ministara BiH (točka 3. Izvješća);*
- *Vijeće ministara BiH još uvijek nije donijelo odluku o načinu nabave i visini sredstava za nabavu zgrade za smještaj Direkcije sukladno Zakonu o proračunu i pored osiguranih sredstava (točka 5.1.2. Izvješća);*
- *Nemogućnost fakturiranja i naplate određenih prihoda od zračnih operatora, zbog nepoštivanja važeće Odluke Direkcije od strane aerodroma u Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci (točka 5.2. Izvješća);*
- *Slabosti i nedostaci u postupcima javnih nabava (točka 6. Izvješća).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo **Direkcije** je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije sukladne propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje **Direkcije**, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 15.7.2020. godine

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2019. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o financiranju institucija BiH.

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Direkcije za 2018. godinu, sačinio Izvješće o finansijskoj reviziji i dao pozitivno mišljenje na finansijska izvješća i pozitivno mišljenje na usklađenost sa skretanjem pozornosti na imenovanje rukovodstva Direkcije, kašnjenje sa izradom pravilnika o unutarnjem ustroju Direkcije sukladno važećim odlukama Vijeća ministara BiH, neriješeno pitanje trajnog smještaja Direkcije te izostanak fakturiranja i naplate određenih prihoda od zračnih operatora, zbog nepoštivanja važeće Odluke Direkcije od strane aerodroma u Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci.

U Izvješću su dane preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti. Direkcija je postupila sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija BiH i obavijestila nas o poduzetim aktivnostima na realizaciji danih preporuka u cilju prevazilaženja nepravilnosti identificiranih u izvješću o obavljenoj reviziji za 2018. godinu.

Uvidom u poduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuka:

Ocjena realizacije preporuka	Realizirana	Realizacija u tijeku	Nerealizirana
Vijeće ministara BiH je krajem svibnja 2020. godine imenovalo novog vršitelja dužnosti glavnog ravnatelja i vršitelje dužnosti zamjenika glavnog ravnatelja na razdoblje od tri mjeseca.			
Direkcija nije provodila aktivnosti na usklađivanju Pravilnika o unutarnjem ustroju sukladno važećim odlukama Vijeća ministara BiH te isti nije dostavila resornom ministarstvu.			
Direkcija je poduzimala aktivnosti na pribavljanju suglasnosti Vijeća ministara BiH na Prijedlog pravilnika o specijaliziranim vozilima, ali ove aktivnosti još uvijek nisu završene.			
Ministarstvo financija i trezora BiH nije dalo Mišljenje na prijedlog odluke za kupovinu zgrade za trajni smještaj Direkcije te ista nije ni razmatrana niti usvojena od Vijeća ministara BiH.			
I dalje se određeni broj osoba angažira po osnovu ugovora o djelu na sistematiziranim radnim mjestima koja nisu popunjena.			
Direkcija je poslala informaciju Vijeću ministara BiH o problemima u svezi s naplatom prihoda sa kojima se suočava te poduzela aktivnosti po zaključcima Vijeća ministara BiH.			
Direkcija je upošljavanje vršila sukladno zakonskim propisima poštujući načela transparentnosti.			
Postoje unapređenja sustava javnih nabava u pogledu definiranja traženih uvjeta tenderskom dokumentacijom, evaluacije prispjelih ponuda i prijavljivanje provedenih postupaka u sustav e-nabava, ali još uvijek postoji prostor za dodatna unapređenja.			

3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Ustrojstvo i rukovođenje: Radom Direkcije rukovodi glavni ravnatelj. Dva zamjenika glavnog ravnatelja rukovode radom sektora sukladno pravilniku kojim se uređuje unutarnji ustroj Direkcije. Glavni ravnatelj je odgovoran ministru komunikacija i prometa BiH, a zamjenici su odgovorni glavnom ravnatelju. Sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o

zrakoplovstvu BiH¹ iz travnja 2018. godine glavni ravnatelj i dva zamjenika glavnog ravnatelja su imenovane osobe koje se imenuju na mandat od četiri godine sukladno Zakonu o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara BiH i drugim imenovanjima BiH².

Vijeće ministara BiH nije blagovremeno okončalo natječajnu proceduru za imenovanje glavnog ravnatelja i zamjenika ravnatelja koju je Ministarstvo komunikacija i prometa BiH provodilo u tijeku 2018. godine te je Direkcijom od 1.2.2018. godine do 21.5.2020. godine rukovodio vršitelj dužnosti ravnatelja kojeg je imenovao ministar komunikacija i prometa na razdoblje od 1.2. do 1.8.2018. godine (dva rješenja po tri mjeseca) sukladno odredbama članka 55.a Zakona o upravi³. Funkciju jednog zamjenika ravnatelja, sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zrakoplovstvu BiH, obavljala je ista osoba koja se do dana stupanja na snagu navedenog Zakona nalazila na poziciji zamjenika ravnatelja, dok je pozicija drugog zamjenika upražnjena od kraja 2018. godine. Vijeće ministara BiH je 21.5.2020. godine poništilo natječajnu proceduru za imenovanje glavnog ravnatelja i dva zamjenika ravnatelja započetu u 2018. godini te imenovalo novog vršitelja dužnosti glavnog ravnatelja i vršitelje dužnosti zamjenika glavnog ravnatelja na razdoblje od tri mjeseca i zadužilo nadležno ministarstvo da ponovo raspiše javni oglas i provede potrebnu proceduru.

PREPORUKA 1

Nadležne institucije (Ministarstvo komunikacija i prometa BiH i Vijeće ministara BiH) trebaju imenovanje rukovodstva Direkcije vršiti sukladno zakonskim propisima.

Unutarnji ustroj Direkcije utvrđen je Pravilnikom o unutarnjem ustroju iz 2009. godine kao posebna cjelina u okviru Pravilnika o unutarnjem ustroju Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Istim su sistematizirana radna mjesta za 79 izvršitelja od čega 61 izvršitelj u sjedištu Direkcije u Banjoj Luci, 13 izvršitelja u regionalnom uredu u Sarajevu i 5 izvršitelja u regionalnom uredu u Mostaru. Na 31.12.2019. godine u Direkciji je bilo 52 uposlenih. Prema zvaničnim izvješćima postojeći broj uposlenih nije zadovoljavajući i sukladan potrebama Direkcije, standardima i zahtjevima međunarodnih institucija iz oblasti zrakoplovstva, ali Direkciji nije odobreno novo upošljavanje, iako je upućivala zahtjeve prema nadležnim institucijama.

Direkcija nije u 2019. godini provodila aktivnosti na izradi novog pravilnika o unutarnjem ustroju sukladno važećim odlukama Vijeća ministara BiH o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustroja u organima uprave BiH i razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH⁴.

PREPORUKA 2

Direkcija je dužna provesti aktivnosti na donošenju novog pravilnika o unutarnjem ustroju koji će biti usklađen sa navedenim odlukama Vijeća ministara BiH.

¹ Službeni glasnik BiH, br. 39/09 i 25/18

² Službeni glasnik BiH, br.

³ Službeni glasnik BiH, br. 32/02, 102/09 i 72/17

⁴ Odluke Vijeća ministara BiH (Službeni glasnik BiH, br. 30/13, 67/15 i 51/18)

Sustav financijskog upravljanja i kontrole: Direkcija je prethodne godine sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH⁵, Priručniku za financijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provedbu procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH sačinila popis i mapu poslovnih procesa, utvrdila i procijenila rizike i izradila registar rizika koji su u 2019. godini ažurirani. U 2019. godini donijet je Pravilnik o financijskom upravljanju i kontroli kojim je definirana odgovornost rukovoditelja organizacijskih jedinica u Direkciji za uspostavljanje financijskog upravljanja i kontrole nad funkcioniranjem poslovnih procesa u unutarnjim organizacijskim jedinicama kojima rukovode kao i Strategija upravljanja rizicima.

Određena područja potrošnje, značajni procesi rada kao i razine ovlaštenja i odgovornosti u Direkciji definirani su internim pravilnicima, odlukama i procedurama prethodnih godina, a u 2019. godini su ažurirane neke procedure (procedure javnih nabava i praćenje realizacije ugovora, procedura praćenja i naplate prihoda od naknada i pristojbi itd.).

Direkcija je dostavila Godišnje izvješće o financijskom upravljanju i kontroli za 2019. godinu Središnjoj harmonizacijskoj jedinici (SHJ).

Unutarnja revizija: Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH⁶ i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁷, unutarnju reviziju u Direkciji obavlja jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Prema Planu unutarnje revizije za 2019. godinu obavljena je naknadna revizija procesa javnih nabava kojom je konstatirano da je Direkcija realizirala sve dane preporuke, te redovita revizija procesa obračuna i isplate plaća i naknada. Direkcija je sačinila plan korektivnih aktivnosti te poduzela aktivnosti na realizaciji danih preporuka koje su se uglavnom odnosile na unapređenje sustava unutarnjih kontrola donošenjem detaljnih pisanih procedura u svezi s revidiranim procesom.

Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola: Revizijom je utvrđeno da postoje određene slabosti sustava unutarnjih kontrola koje se odnose na:

- U pojedinim slučajevima smo ustanovili da su zahtjevi za službeno putovanje podneseni u kratkom roku prije samog putovanja te da postoji značajan protok vremena između pozivnog pisma i podnošenja zahtjeva za odobravanje službenog putovanja. Takva praksa potencijalno ima za posljedicu kupovinu aviokarata i rezervacije hotelskog smještaja po većim cijenama.
- Vezano za praćenje realizacije ugovora o avionskim kartama i rezervaciji smještaja, konstatirali smo da u pojedinačnim slučajevima nije dokumentiran izbor opcije avionske karte i ispitivanje dostavljenih ponuda za hotelski smještaj (npr. najmanje tri opcije i ispitivanje tržišnih cijena).

PREPORUKA 3

Direkcija treba unaprijediti sustav unutarnjih kontrola u oblastima u kojima su konstatirane slabosti.

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 49/12 i 69/12

4. PRORAČUN

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu⁸, Direkciji su odobrena sredstva u iznosu od 4.698.000 KM i 57 uposlenih. Za tekuće izdatke su odobrena sredstva u iznosu 4.369.000 KM, a za kapitalne izdatke u iznosu 329.000 KM.

Sredstva su odobrena prema sljedećim izvorima financiranja: sredstva iz proračuna (2.148.000 KM), vlastiti namjenski prihodi – sredstva od preleta (1.700.000 KM), sredstva od prihoda koje ostvaruje vlastitom djelatnošću (350.000 KM) i sredstva od naknada koje plaćaju putnici u odlasku sa aerodroma u BiH i operatori zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu (500.000 KM).

Direkcija je krajem godine izvršila promjenu strukture rashoda proračuna u ukupnom iznosu od 6.000 KM, koju je odobrilo Ministarstvo financija i trezora BiH.

Ukupno izvršenje proračuna za 2019. godinu iznosilo je 3.625.439 KM ili 77% odobrenog proračuna. Proračunska sredstva su realizirana u iznosu 1.889.093 KM ili 88%, sredstva od preleta su realizirana u iznosu 1.332.145 KM ili 78%, sredstva od prihoda koje ostvaruje vlastitom djelatnošću u iznosu 246.801 KM ili 71% i sredstva od naknada koje plaćaju putnici i operatori zrakoplova u iznosu 157.401 KM ili 31%. Namjena sredstava od prihoda utvrđena je posebnim odlukama Direkcije koje su donesene uz suglasnost Vijeća ministara BiH.

Razlog niže stope izvršenja proračuna je kasno usvajanje Zakona o proračunu za 2019. godinu te činjenica da su u izvještajnom razdoblju, tijekom čitave godine, na snazi bile odluke o privremenom financiranju institucija BiH zbog čega Direkcija nije imala mogućnost pokretati postupke javnih nabava i utrošiti sredstva odobrena za kapitalne izdatke. Također, broj uposlenih na kraju godine (52) kao i prosječan broj uposlenih u 2019. godini (54) je manji od odobrenog (57).

Plan i program rada Direkcije za 2019. godinu je usvojen od strane Vijeća ministara BiH u sklopu Programa rada Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Izvješće o radu Direkcije za 2019. godinu dostavljeno je Ministarstvu komunikacija i prometa BiH 12.02.2020. godine.

5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Direkcija je sačinila Godišnje finacijsko izvješće za 2019. godinu i dostavila ga nadležnim organima i institucijama sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama-zbrojno, u razdoblju od 01.01. do 31.12.2019. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 3.625.439 KM, što je u odnosu na rashode planirane proračunom za 2019. godinu manje za 1.072.561 KM.

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 84/19

Značajni rashodi iz proračuna odnose se na: bruto plaće (1.549.852 KM), naknade troškova uposlenih (218.901 KM), putne troškove (330.000 KM), unajmljivanje prostora ili zgrada (705.771 KM), izdatke za uporabu vozila (50.670 KM), usluge stručnog obrazovanja (104.751 KM), ostale stručne usluge koje se najvećim dijelom odnose na usluge angažiranja Oružanih snaga BiH za potrebe službe za pretragu i spašavanje (281.234 KM), izdatke za ugovore o djelu (bruto 168.533 KM).

U tekstualnom dijelu Godišnjeg financijskog izvješća za 2019. godinu obrazložena su značajna odstupanja realiziranih rashoda u odnosu na rashode odobrene proračunom te u odnosu na rashode realizirane prethodne godine.

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u privitku Izvješća.

5.1.1 Izdaci za uporabu vozila

Ukupni izdaci za uporabu službenih vozila u 2019. godini iznose 50.670 KM. Izdaci se uglavnom odnose na gorivo (29.339 KM), materijal i usluge za održavanje vozila (7.615 KM), registraciju motornih vozila (5.965 KM) te osiguranje vozila (4.567 KM).

Pravilnikom Vijeća ministara BiH o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine⁹, Direkciji su odobrena tri službena vozila te pravo na posjedovanje specijaliziranih službenih vozila. Direkcija trenutno raspolaže sa 13 vozila od kojih je deset specijaliziranih vozila namijenjenih za potrebe inspekcije i stručnog nadzora te obavljanje aktivnosti u slučajevima vanrednih događaja u civilnom zrakoplovstvu. Pravo na korištenje vozila 24 sata dano je glavnom ravnatelju i zamjenicima glavnog ravnatelja Direkcije.

Procedura pribavljanja suglasnosti Vijeća ministara BiH na Prijedlog pravilnika o specijaliziranim vozilima još uvijek nije završena iako je Direkcija prethodnih godina, kao i u 2019. godini, poduzimala aktivnosti po ovom pitanju (slala urgencije, zahtijevala izmjene Pravilnika o uporabi službenih vozila u institucijama BiH itd.).

U svibnju 2020. godine Direkcija je ponovo dostavila Informaciju u svezi sa izmjenom Pravilnika o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH Ministarstvu komunikacija i prometa BiH radi upućivanja Vijeću ministara BiH na razmatranje.

PREPORUKA 4

Direkciji i dalje preporučamo da nastavi sa poduzimanjem aktivnosti u cilju pribavljanja suglasnosti Vijeća ministara BiH na Prijedlog pravilnika o specijaliziranim vozilima kako bi oblast nabave i uporabe vozila u Direkciji bila u potpunosti uređena sukladno važećim propisima.

5.1.2 Unajmljivanje poslovnog prostora

Izdaci za unajmljivanje poslovnog prostora realizirani u 2019. godini iznose 666.828 KM i u odnosu na prethodnu godinu su manji za 53.803 KM.

⁹ Službeni glasnik BiH br. 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 62/17 i 34/18

Do 07.11.2019. godine, Direkcija je bila smještena kod zakupodavca sa kojim je zaključila Ugovor u 2011. godini te anekse ugovora u 2012., 2013. i 2016. godini na temelju kojeg je plaćala mjesečni zakup poslovnog prostora neto površine 1.901 m² u iznosu 60.053 KM sa PDV-om, a isti je podrazumijevao i korištenje uredskog namještaja, 25 parking mjesta te usluge higijenskog održavanja. Nakon što je 6.5.2019. godine obavijestila zakupodavca o raskidu Ugovora, Direkcija je o navedenom 03.06.2019. godine informirala i nadležno Ministarstvo komunikacija i prometa BiH te zahtijevala dostavljanje Informacije Vijeću ministara BiH radi upoznavanja istog. U navedenoj Informaciji Direkcija je navela razloge za raskid ugovora (od svibnja 2010. godine do svibnja 2019. godine ukupno utrošeno 6.962.093 KM) te da nadležne institucije još uvijek nisu odgovorile na dostavljene prijedloge odluka koje je Direkcija upućivala radi donošenja konačne odluke o načinu nabave i visini sredstava od strane Vijeća ministara BiH kako je propisano odredbama Zakona o proračunu BiH.

Direkcija je 22.08.2019. godine zaključila novi ugovor o zakupu poslovnog prostora u Banjoj Luci sa drugim zakupodavcem površine 1.600 m² (uključeno 100m² gratis) i 40 parking mjesta po cijeni od 21,06 KM/m² sa PDV i ukupnom mjesečnom cijenom 31.590 KM sa PDV-om sa. Ugovor je zaključen na razdoblje od 07.11.2019. do 07.11.2020. godine sa mogućnošću produženja.

Rješavanje pitanja trajnog smještaja Direkcije: U pogledu donošenja odluke u svezi s rješavanjem pitanja trajnog smještaja Direkcije nema bitnih promjena u odnosu na konstatacije u izvješćima revizije prethodnih godina.

I pored osiguranih sredstava, Direkcija izdvaja značajna sredstva za zakup prostora, jer nadležne institucije nisu donijele odgovarajuću odluku sukladno Zakonu o proračunu.

Neophodna odluka još uvijek nije donesena i pored činjenice da su sredstva osigurana te da je svake godine počev od 2012. pa do 2019. godine Zakonom o proračunu institucija BiH, člankom 13. stavak

(1) definirano da će se nabava zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci financirati iz sredstava ostvarenih od prihoda od naknada za prelete preko BiH, kao i drugih prihoda koje Direkcija ostvaruje na temelju Zakona o zrakoplovstvu BiH, a odluku o načinu nabave i visini sredstava za ovu namjenu donosi Vijeće ministara BiH na prijedlog Direkcije.

Direkcija je u navedenom razdoblju više puta inicirala rješavanje pitanja nabave prostora za trajni smještaj Direkcije (dostavljajući prijedloge odluka na mišljenje i usvajanje, urgencije, analize i sl.). Posljednji prijedlog odluke o odobravanju kupovine/nabave objekta za smještaj Direkcije u Banjoj Luci ukupne površine 1.300 m² do 1.500 m², u vrijednosti od 5.250.000 KM sa PDV-om, Direkcija je 1.8.2018. godine uputila Ministarstvu financija i trezora BiH na mišljenje koje do lipnja 2020. godine nije odgovorilo Direkciji.

Iako je Ured za reviziju u izvješćima o reviziji prethodnih godina skretao pozornost nadležnim institucijama na važnost i hitnost rješavanja pitanja trajnog smještaja Direkcije, evidentno je da preporuke nisu realizirane, te da i pored osiguranih sredstava Direkcija i dalje izdvaja značajna sredstva za zakup prostora, što sveukupno ima značajne negativne efekte na javna sredstva.

PREPORUKA 5

Imajući u vidu činjenicu da su za rješavanje pitanja trajnog smještaja Direkcije osigurana sredstva još od 2012. godine te da su do sada izdvojena značajna sredstva za plaćanje zakupa prostora, ponovno ističemo da je potrebno da nadležne institucije ovo pitanje riješe bez daljnjeg odlaganja, odnosno što prije donesu neophodnu odluku sukladno odredbama Zakona o proračunu.

5.1.3 Izdaci po osnovu ugovora o djelu

Ukupni izdaci za neto isplate po ugovorima o djelu u 2019. godini iznose 130.157 KM (bruto 168.533 KM). U usporedbi sa prethodnom godinom, ostvareni neto izdaci su veći za 10.881 KM (9%) jer je i veći broj angažiranih osoba.

Provedenom revizijom utvrdili smo da je Direkcija u 2019. godini angažirala ukupno 30 osoba putem ugovora o djelu od kojih je sedam bilo angažirano tijekom cijele godine za obavljanje tekućih poslova za kojima je postojala potreba, a koji uglavnom nisu sistematizirani (čistačica, kafe kuharica i domar u sjedištu i regionalnim uredima, fakturiranje naknada, poslovi iz oblasti zaštite okoliša i zrakoplovstva, poslovi iz oblasti zrakoplovne medicine itd.). Ostale osobe su angažirane po potrebi za obavljanje poslova iz domena inspekcijskog nadzora, oblasti zrakoplovstva itd. U prosincu je bilo angažirano ukupno 19 osoba.

Na poslovima koji su slični ili se mogu dovesti u svezu sa sistematiziranim poslovima, u tijeku 2019. godine kao i prethodnih godina, bilo je angažirano šest osoba, s tim što su u prosincu na ovim poslovima bile angažirane tri osobe (poslovi iz oblasti zrakoplovne medicine, pomoć odjelima i sektorima pri izradi plana rada i izvješća o radu i uspostavljanju FUK-a i sl. - ukupne neto naknade po ovom osnovu iznosile su 26.450 KM). Direkcija angažiranje osoba na ovakav način obrazlaže potrebama posla, a zbog nedostatnog broja uposlenih i neodobrenog upošljavanja od strane nadležnih institucija.

PREPORUKA 6

Cijeneći potrebu osiguranja kontinuiteta svih aktivnosti koje prate osnovnu djelatnost zbog koje je institucija osnovana i dalje se preporuča racionalno korištenje sredstava za angažiranje osoba putem ugovora o djelu s obzirom na to da praksa ove vrste angažmana, sa posebnim akcentom na obavljanje poslova iz opisa sistematiziranih radnih mjesta, nije prihvatljiva za javni sektor.

5.2 Pregled prihoda i primitaka

U pregledu prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama u razdoblju od 01.01. do 31.12.2019. godine, ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 4.519.407 KM, što je u odnosu na prihode i primitke planirane proračunom za 2019. godinu više za 1.955.407 KM ili 176% planiranih prihoda. Značajno odstupanje ostvarenih prihoda u odnosu na proračunom planirane prihode je nastalo zbog toga što se prihodi sukladno instrukcijama Ministarstva financija i trezora BiH planiraju do razine rashoda.

Značajni prihodi odnose se na: prihode od pružanja usluga rutne zračne plovidbe – prihodi od naknada za prelete preko BiH (2.347.255 KM), prihode od posebnih naknada od vlastite djelatnosti (616.819 KM) i prihodi od naknada koje plaćaju operatori zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH (1.540.787 KM).

Prihodi od naknada koje plaćaju operatori zrakoplova po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH: Direkcija je uz suglasnost Vijeća ministara BiH u siječnju 2017. godine sukladno članku 13. stavak (1) točka c) i d) Zakona o zrakoplovstvu BiH donijela Odluku o visini naknade koju plaćaju operatori zrakoplova po prevezenom putniku u odlasku i visini naknade koju plaćaju operatori zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u Bosni i Hercegovini¹⁰. Člankom 4. navedene Odluke propisano je da je operator aerodroma, koji posjeduje potvrdu za obavljanje

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 4/17

međunarodnog prometa, dužan Direkciji dostaviti mjesečno izvješće o prevezenim putnicima/robi/teretu u redovitom i povremenom zračnom prijevozu u odlasku sa aerodroma, po svakom pojedinačnom zračnom operateru koji obavlja promet preko tog aerodroma na način da se odvojeno moraju prikazati podaci o prijevozu putnika od podataka o prijevozu robe/tereta. Člankom 5. Odluke je propisano da Direkcija, na temelju izvješća iz članka 4., ispostavlja račune zračnim operatorima s rokom plaćanja od 30 dana od dana ispostavljanja računa.

Sa 31.12.2019. godine po ovom osnovu naplaćeno je 1.540.787 KM. Navedeni iznos se u cijelosti odnosi na prihode fakturirane zračnim operatorima koji obavljaju promet preko Međunarodnog aerodroma Sarajevo.

Direkcija od 2017. godine, od kako je na snagu stupila Odluka na temelju koje se vrši naplata ovih prihoda, nije u mogućnosti fakturirati i naplatiti propisane naknade zračnim operatorima koji obavljaju promet preko aerodroma u Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci jer ovi operatori ne dostavljaju propisana mjesečna izvješća o prevezenim putnicima/robi/teretu u odlasku sa aerodroma.

Po ovom osnovu, prema procjenama Direkcije, u razdoblju 2017. - 2018. godina izostala je naplata prihoda u iznosu od 829.000 KM, dok za 2019. godinu nije vršena procjena.

Kako navedeni operatori aerodroma nisu, na zahtjeve Direkcije, dostavili propisana izvješća, a predmetnom odlukom nije utvrđen mehanizam sankcioniranja aerodromskog operatora, Direkcija je 28.05.2019. godine uputila Vijeću ministara BiH Informaciju o propuštenim i nenaplaćenim prihodima po navedenom osnovu.

Vijeće ministara BiH je na 174. sjednici održanoj 2.7.2019. godine razmotrilo i usvojilo navedenu Informaciju Direkcije te zadužilo Direkciju da izradi nacrt odluke o dopuni spomenute Odluke o visini naknade koju plaćaju operatori zrakoplova u dijelu koji se odnosi na sankcioniranje aerodromskog operatora zbog nedostavljanja izvješća. Također, Direkciji je naloženo da putem Pravobraniteljstva BiH pokrene postupak tužbe protiv aerodromskog operatora za naknadu štete po osnovu izgubljenih prihoda koje nije ostvarila zbog nedostavljanja izvješća kao i postupak tužbe protiv zračnih operatora koji nisu izvršili uplatu po fakturiranim naknadama (operatori koji obavljaju promet preko Međunarodnog aerodroma Sarajevo i kojima je Direkcija fakturirala naknade).

Direkcija je sačinila Nacrt odluke o dopuni Odluke o visini naknade koju plaćaju operatori zrakoplova u dijelu koji se odnosi na sankcioniranje aerodromskog operatora zbog nedostavljanja izvješća i o problemima sa donošenjem iste upoznala nadležno Ministarstvo komunikacija i prometa BiH.

Također, Direkcija je dostavila Pravobraniteljstvu BiH informacije i dokumentaciju neophodnu za pokretanje tužbe protiv aerodromskih operatora zbog nedostavljanja propisanih izvješća i zračnih operatora (15 aviokompanija) koji nisu izvršili uplatu fakturiranih prihoda.

Prema raspoloživim informacijama, Pravobraniteljstvo BiH još uvijek nije pokrenulo sudbeni ili drugi postupak protiv aerodromskih operatora.

Vezano za postupak utuženja aviokompanija radi naplate fakturiranih potraživanja poduzimaju se aktivnosti u suradnji sa Pravobraniteljstvom BiH.

PREPORUKA 7

Direkcija treba, u suradnji sa nadležnim institucijama (Pravobraniteljstvom BiH, Ministarstvom komunikacija i prometa BiH i dr.), imati proaktivan pristup po pitanju poduzimanja svih neophodnih aktivnosti, kako bi bila u mogućnosti fakturirati i naplatiti propisane prihode imajući u vidu rizik nastanka zastare naplate potraživanja i štete po proračun institucija BiH.

5.3 Bilanca stanja

U bilanci stanja na 31.12.2019. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 2.788.844 KM. Ukupne obveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 3.086.403 KM.

Značajne stavke bilance stanja odnose se na kratkoročna potraživanja (644.285 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (2.144.559 KM), obveze prema dobavljačima i fizičkim osobama (63.180 KM), obveze prema uposlenima za plaće i naknade iz prosinca 2019. godine (140.933 KM), obveze prema organima, odnosno Oružanim snagama BiH za usluge Službe traganja i spašavanja (102.107 KM) te razgraničene prihode (635.624 KM).

Kratkoročna potraživanja – razgraničeni prihodi se uglavnom odnose na potraživanja po osnovu izdanih faktura prema zračnim operatorima za naknade po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta (634.806 KM). Od ukupnog iznosa potraživanja, na 2017. godinu se odnosi 20.350 KM, na 2018. godinu 38.696 KM, a na 2019. godinu 575.760 KM. Značajan iznos potraživanja iz 2019. godine je naplaćen u 2020. godini.

Direkcija poduzima aktivnosti na naplati potraživanja slanjem opomena dužnicima te u suradnji sa Pravobraniteljstvom BiH iznalazi rješenja za naplatu potraživanja iz prethodnih godina od 15 aviokompanija.

Direkcija je izvršila popis stalnih sredstava, potraživanja i obveza, te sitnog inventara i materijala na 31.12.2019. godine. Popisom nisu konstatirana značajna odstupanja stvarnog stanja od knjigovodstvenog.

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u privitku Izvješća.

5.4 Pregled dinamike upošljavanja

Zakonom o proračunu za 2019. godinu, Direkciji su odobrena sredstva za plaće i naknade za 57 uposlenih. Broj uposlenih na 31.12.2019. godine je 52. Sistematizacijom radnih mjesta predviđeno je 79 uposlenih.

Direkcija je u 2019. godini izvršila prijem jednog uposlenika na neodređeno vrijeme putem javnog oglasa bez pribavljene suglasnosti Vijeća ministara BiH (suglasnost nije ni tražena), ali sa pozitivnim mišljenjem Ministarstva financija i trezora BiH. Jedan uposlenik je primljen na određeno vrijeme nakon provedenog javnog oglasa, a do povratka uposlenice sa porodijskog odsustva. Pored navedenog, početkom godine je sa radom na neodređeno vrijeme u Direkciji počeo i jedan državni službenik, po konkursnoj proceduri provedenoj u 2018. godini te je jedan državni službenik eksterno premješten iz Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH. Za šest osoba je prestao radni odnos u Direkciji (tri državna službenika, dva uposlenika i jedan pripravnik).

U 2019. godini dva uposlenika su unaprijeđena sukladno Pravilniku o internom premještanju i raspoređivanju uposlenika u institucijama BiH¹¹.

Direkcija je provela ocjenjivanje državnih službenika i uposlenika za razdoblje od 1.1.2019. do 31.12.2019. godine.

¹¹ Službeni glasnik BiH broj: 19/12 i 49/13

6. JAVNE NABAVE

Direkcija je donijela Plan javnih nabava za 2019. godinu kako je propisano Zakonom o javnim nabavama¹² koji je imao jednu izmjenu sukladno potrebama Direkcije. Za svaki postupak javne nabave formirano je posebno povjerenstvo za provedbu postupka.

Prema podacima sa portala javnih nabava, Direkcija je u 2019. godini realizirala nabave i zaključila ugovore/okvirne sporazume u iznosu od 256.350 KM bez PDV-a za koje je provela jedan pregovarački postupak sa objavljivanjem obavještenja o nabavi (aviokarte), dva konkurentska zahtjeva i više izravnih sporazuma. U tijeku godine zaključena su dva okvirna sporazuma u vrijednosti od 255.094 KM bez PDV-a po provedenom pregovaračkom i konkurentskom postupku nabave.

Financijski značajni postupci nabave odnose se na nabavu aviokarata i rezervaciju smještaja (249.000 KM), nabavu goriva (50.930 KM), nabavu usluga hotelskog smještaja (zaključena tri ugovora ukupne vrijednosti od 39.630 KM) itd.

Uvidom u dostavljena izvješća iz sustava elektronskih nabava¹³ za 2019. godinu ustanovili smo da Direkcija nije prijavila sve provedene postupke u sustav javnih nabava, uglavnom izravne sporazume, ugovore po provedenom konkurentskom postupku (održavanje softvera - 2 lota), ugovor za avionske karte itd. Također smo konstatare da Direkcija nije predvidjela provedbu e-aukcije kako je to predviđeno Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije¹⁴. Naime, ovim Pravilnikom je definirano da su ugovorni organi dužni predvidjeti provedbu e-aukcije za postupke javnih nabava kod kojih se koristi najniža cijena kao kriterij za dodjelu ugovora za najmanje 80% postupaka javnih nabava u 2019. godini dok je Direkcija za 66,67 % postupaka predvidjela provedbu e-aukcije.

PREPORUKA 8

Direkcija treba unaprijediti unutarnje kontrole u pogledu dosljedne primjene podzakonskih propisa iz oblasti javnih nabava.

Nabava avionskih karata i rezervacija smještaja: Za nabavu usluga avionskih karata i rezervacije smještaja za potrebe Direkcije proveden je pregovarački postupak sa objavom obavještenja o nabavi procijenjene vrijednosti od 249.000 KM. Za ovu nabavu prethodno je bio pokrenut otvoreni postupak u kojem nije pristigla nijedna ponuda tako da je isti poništen.

U pozivu za učešće u pregovaračkom postupku Direkcija je navela da se isti provodi na temelju članka 20. stavak b) Zakona o javnim nabavama prema kojem se u izuzetnim slučajevima, kada zbog prirode robe, usluga ili radova ili zbog rizika povezanih sa izvršavanjem predmeta nabave nije moguće prethodno određivanje ukupne cijene. Međutim, kako je Direkcija u odluci o pokretanju i pretkvalifikacijskoj dokumentaciji navela procijenjenu vrijednost javne nabave što je i vrijednost okvirnog sporazuma, smatramo da nisu bili ispunjeni navedeni uvjeti za provedbu pregovaračkog postupka.

U fazi pretkvalifikacije pristigle su tri ponude, od kojih su dvije bile kvalificirane. U konačnoj fazi, dostavljena je jedna ponuda koja je zadovoljila uvjete tenderske dokumentacije te je okvirni sporazum i ugovor dodijeljen ponuđaču na procijenjenu vrijednost nabave. Obrascem za cijenu ponude predviđene su jedinične cijene naknade za usluge nabave avionskih karata, naknade za usluge rezervacije smještaja i naknade agencije za pristup međunarodnom rezervacijskom

¹² Službeni glasnik BiH, broj 39/14

¹³ <https://www.ejn.gov.ba>, portal javnih nabava BiH

¹⁴ Službeni glasnik BiH, broj 66/16

sustavu. Direkcija je kroz provedbu nabave osigurala pristup međunarodnom rezervacijskom sustavu i uvid u ponude aviokarata sa cijenama.

PREPORUKA 9

Uvažavajući činjenicu da je otvoreni postupak nabave aviokarata i rezervacija smještaja jednom poništen, te da se Direkcija bavila pitanjem ispitivanja cijena aviokarata i kako kontrolu iste predvidjeti tenderskom dokumentacijom, ipak smatramo da je potrebno voditi više računa o izboru vrste postupka sukladno zakonskim odredbama i predmetu nabave. Također, u cilju osiguranja većeg broja ponuda i postizanja bolje cijene preporučamo da se razdvoje usluga smještaja od rezervacije avionskih karata.

7. KOMENTARI

Direkcija je u ostavljenom roku dostavila komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2019. godinu. Direkcija nije imala primjedbi na Nacrt izvješća tako da ovo Izvješće predstavlja konačno izvješće bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća o reviziji za 2019. godinu.

Voditelj tima za financijsku reviziju

Nataša Avdalović, viši revizor, v.r.

Članovi tima za financijsku reviziju

Seida Kapo, revizor, v.r.

Srđan Krajišnik, revizor, v.r.

Željko Ćavar, revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete financijske revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

Privici

Tablica I. – Pregled rashoda proračuna za 2019. godinu

Tablica II. – Bilanca stanja na 31.12.2019. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2019. godinu

Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Postotak 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	2.148.000	0	2.148.000	1.889.093	88
Bruto plaće i naknade	1.542.000	0	1.542.000	1.398.027	91
Naknade troškova uposlenih	238.000	0	238.000	201.701	85
Putni troškovi	90.000	-5.000	85.000	34.564	41
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	14.000	0	14.000	13.047	93
Izdaci za energiju i kom. usluge	10.000	5.000	15.000	14.226	95
Nabava materijala	7.000	0	7.000	4.238	61
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	0	0	0	0	0
Unajmljivanje imovine i opreme	192.000	0	192.000	190.018	99
Izdaci za tekuće održavanje	25.000	0	25.000	22.512	90
Izdaci za osiguranje	0	0	0	0	0
Ugovorene i druge posebne usluge	30.000	0	30.000	10.762	36
2. Kapitalni izdaci	0	0	0	0	0
Nabava opreme	0	0	0	0	0
Nabava ostalih stalnih sredstava u obliku prava	0	0	0	0	0
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	0
4. Proračun-neposredna potrošnja (1+2+3)	2.148.000	0	2.148.000	1.889.093	88
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	0
6. Novčane donacije	0	0	0	0	0
7. Programi posebne namjene					
7a. Tekući izdaci	2.221.000	0	2.221.000	1.727.913	78
Bruto plaće i naknade	192.000	0	192.000	151.824	79
Naknade troškova uposlenih	20.000	0	20.000	17.200	86
Putni troškovi	310.000	1.000	311.000	295.436	95
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	65.000	0	65.000	13.968	21
Izdaci za energiju i kom. usluge	43.000	-1.000	42.000	27.626	66
Nabava materijala	35.000	0	35.000	12.865	37
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	60.000	0	60.000	37.293	62
Unajmljivanje imovine i opreme	580.000	0	580.000	515.753	89
Izdaci za tekuće održavanje	118.000	0	118.000	76.561	65
Izdaci za osiguranje	11.000	0	11.000	5.688	52
Ugovorene i druge posebne usluge	787.000	0	787.000	573.697	73
7b. Kapitalni izdaci	329.000	0	329.000	8.433	3
Nabava opreme	311.000	0	311.000	8.433	3
Nabava ostalih stalnih sredstava u obliku prava	18.000	0	18.000		0
8. Proračun-Programi posebne namjene (7a+7b)	2.550.000	0	2.550.000	1.736.346	68
9. Proračun-Ukupno (4+8)	4.698.000	0	4.698.000	3.625.439	77

v.d. glavnog ravnatelja:
Željko Travar

Bilanca stanja na 31.12.2019. godine

Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica II.

Opis	31.12.2019.	31.12.2018.	Postotak 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	644.285	188.610	342
Novčana sredstva	0	0	
Kratkoročna potraživanja	644.285	188.610	342
Kratkoročni plasmani	0	0	0
Interni finansijski odnosi	0	0	0
Zalihe	0	0	0
Kratkoročna razgraničenja	0	0	0
2. Stalna sredstva	2.144.559	3.345.851	64
Stalna sredstva	7.306.065	7.347.192	99
Ispravka vrijednosti	5.161.505	4.001.341	129
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	2.144.559	3.345.851	64
Dugoročni plasmani	0	0	0
Dugoročna razgraničenja	0	0	0
UKUPNO AKTIVA (1+2)	2.788.844	3.534.461	79
3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	941.844	498.630	189
Kratkoročne tekuće obveze	63.180	62.123	102
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0
Obveze prema uposlenima	140.933	155.057	91
Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	102.107	99.732	102
Kratkoročna razgraničenja	635.624	181.718	350
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	0
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	0
Ostale dugoročne obveze	0	0	0
Dugoročna razgraničenja	0	0	0
5. Izvori sredstava	2.144.559	3.345.850	64
Izvori sredstava	2.144.559	3.345.850	64
Ostali izvori sredstava	0	0	0
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	0
UKUPNO PASIVA (3+4+5)	3.086.403	3.844.481	80

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo 3.3.2020. godine.

v.d. glavnog ravnatelja:
Željko Travar

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2019. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 25/15 i 91/17) i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija Bosne i Hercegovine (protokol Ministarstva financija i trezora BiH, broj 01-08-02-1-1515-1/15, od 4.2.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno postupati sukladno Zakonu o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu (Službeni glasnik BiH broj 84/19) i pratećim naputcima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Direkcije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav unutarnjih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa tako i za poduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 12.05.2020.

v.d. glavnog ravnatelja:

Željko Travar